

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

Τα νησιά της Ευτυχίας

Ένας παράδεισος που χάνεται

Τα «Νησιά της Ευτυχίας» είναι μια νησιωτική δημοκρατία στον Ινδικό ωκεανό.

Το νησιωτικό σύμπλεγμα βρίσκεται στην κορυφή της λίστας των ευάλωτων περιοχών λόγω της κλιματικής αλλαγής και οι κάτοικοι έχουν ήδη αισθανθεί τις επιπτώσεις της.

Η άνοδος του επιπέδου της στάθμης της θάλασσας, η λεύκανση των κοραλλιογενών υφάλων και οι αιφνίδιες μεταβολές του καιρού έχουν καταστρέψει τον τουρισμό που αποτελούσε για πολλές δεκαετίες τη βασική πηγή εσόδων του κράτους.

Οι καταιγίδες, τα τεράστια κύματα και άλλα ακραία καιρικά φαινόμενα, συνέπεια των κλιματικών αλλαγών, έγιναν πιο συχνά από ποτέ. Αποτέλεσμα είναι η συνεχής διάβρωση του εδάφους, που το καθιστά ακατάλληλο για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων και αφιλόξενο για τους κατοίκους του. Η αύξηση των κυκλώνων και των καταιγίδων λόγω της παγκόσμιας υπερθέρμανσης έχει καταστρέψει επίσης την παραγωγή της καρύδας, σημαντικό εξαγωγίμο προϊόν των νησιών.

Οι κάτοικοι των νησιών ήταν παραδοσιακά αλιείς, αντλώντας από τα ψάρια περίπου το 75% της ζωικής πρωτεΐνης που χρειάζονται προκειμένου να

τραφούν σωστά. Ανέκαθεν οι πιρόγες και η αλιεία ήταν η καρδιά της ζωής τους, αλλά τα τελευταία χρόνια οι παράνομοι ευρωπαϊκοί και ασιατικοί αλιευτικοί στόλοι, με τα πλοία βιομηχανικής κλίμακας, έχουν διαταράξει τον παραδοσιακό τρόπο αλιείας. «Στο παρελθόν, οι παππούδες μας έπιαναν ψάρια κοντά στη στεριά, τώρα ανοιγόμαστε στη θάλασσα και δε βγάζουμε τίποτα» λένε οι ντόπιοι ψαράδες, που βλέπουν εκατοντάδες βιομηχανικά σκάφη-πειρατές να ψαρεύουν παράνομα στα χωρικά τους ύδατα.

Η έκθεση του ΟΗΕ για το κλίμα περιλαμβάνει τα νησιά της Ευτυχίας στις περιοχές που απειλούνται με εξαφάνιση τον 21^ο αιώνα, ενώ επιστημονικές μελέτες δείχνουν πως τα επόμενα 20 χρόνια τα νησιά θα πάψουν να είναι κατοικήσιμα επειδή βυθίζονται σταδιακά στον ωκεανό.

Το 2016 ένα ολόκληρο χωριό οκτακοσίων κατοίκων μεταφέρθηκε σε υψηλότερα εδάφη. Το έδαφος των νησιών εξαφανίζεται μέρα με την ημέρα, οι κάτοικοι μετακινούνται στην ενδοχώρα ή σε άλλα γειτονικά νησιά μέχρι που να βυθιστούν και αυτά, και η χώρα βρίσκεται σε απόγνωση, μη διαθέτοντας τους απαραίτητους πόρους για την ομαλή μετεγκατάσταση των κατοίκων στην ενδοχώρα της.

Το 2015 βυθίστηκε ένα από τα νησιά του νησιωτικού συμπλέγματος. Το νησί, αν και δεν διέθετε μόνιμους κατοίκους, αποτελούσε αντικείμενο διαμάχης με το γειτονικό ηπειρωτικό κράτος, γιατί υπήρχαν υπόνοιες για κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού αερίου στο υπέδαφός του.

Πολλοί κάτοικοι των νησιών, μη μπορώντας να κερδίσουν πλέον τα απαραίτητα για να επιβιώσουν, παίρνουν τις ίδιες πιρόγες με τις οποίες έβγαιναν για ψάρεμα και κατά δεκάδες προσπαθούν να πλεύσουν στον ωκεανό για να περάσουν στις ακτές της Αφρικής ή της Ασίας και να φτάσουν στη Μεσόγειο με το όνειρο μιας καλύτερης ζωής στην Ε.Ε.

Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή είναι πολύ ακριβή για την κυβέρνηση των νησιών της Ευτυχίας. Η κλιματική αλλαγή έχει μειώσει δραματικά το εθνικό εισόδημα και το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων και έχει αυξήσει τις δημόσιες δαπάνες, επιδεινώνοντας ακόμα περισσότερο τα δημόσια οικονομικά.

Η κυβέρνηση ανακοίνωσε την ίδρυση ενός Ειδικού Ταμείου για την αγορά γης σε άλλα μέρη του πλανήτη και ζητά απεγνωσμένα τη βοήθεια της Διεθνούς Κοινότητας για να αντιμετωπίσει το φαινόμενο.

Οι κλιματικές συνθήκες εξωθούν στο δρόμο της προσφυγιάς ένα ολόκληρο κράτος.

Το γειτονικό ηπειρωτικό κράτος δέχεται τη μετεγκατάσταση στα εδάφη του των κατοίκων μόνο ενός από τα νησιά της Ευτυχίας, με τους οποίους έχει πολιτιστικούς, θρησκευτικούς και φυλετικούς δεσμούς, και αρνείται να δεχτεί τους υπόλοιπους.

Τα άλλα γειτονικά ηπειρωτικά κράτη αρνούνται επίσης να δεχτούν έστω και προσωρινά τους υπόλοιπους κατοίκους των νησιών της Ευτυχίας, επικαλούμενα τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα που θα προκαλέσει η μετεγκατάστασή τους, την ανυπαρξία δομών και τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκονται και τα ίδια.

Αντιδρώντας σε αυτή την εξέλιξη, η Διακυβερνητική Επιτροπή για τις Κλιματικές Αλλαγές (IPCC) υπό την αιγίδα του ΟΗΕ εξετάζει την προσφυγή του Κράτους των νησιών της Ευτυχίας εναντίον των κρατών που δεν εφαρμόζουν το Πρωτόκολλο του Κιότο και προτίθεται να εναγάγει ΗΠΑ, Κίνα και Ινδία στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, ως κύριους συνεισφέροντες στο φαινόμενο του θερμοκηπίου που προκαλεί την παγκόσμια αύξηση της θερμοκρασίας και, συνεπώς, και την καταστροφή της χώρας του. Επίσης, θα αναθέσει σε νομικά γραφεία μηνύσεις κατά ηλεκτροπαραγωγικών μονάδων λιγνίτη, καθώς και κατά μεγάλων αλιευτικών εταιρειών. Τέτοια νομική επανόρθωση είναι πιθανόν δύσκολη, λαμβάνοντας υπόψη τις νομικές προϋποθέσεις για να αποδειχθεί όχι μόνο η αιτιολογία, αλλά και η πρόθεση. Εντούτοις, ο Πρόεδρος υποστηρίζει ότι: «η ζημιά είναι σκόπιμη όταν ένα σύνολο πολιτικών αποφάσεων λαμβάνεται με πλήρη επίγνωση των καταστροφικών συνεπειών. Οι αιτίες και οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής -ποιος είναι υπεύθυνος και ποιος ζημιώνεται- έχουν γίνει αρκετά κατανοητές σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία. Το να μην λαμβάνονται υπόψη αυτά τα διεθνώς τεκμηριωμένα επιστημονικά συμπεράσματα μας οδηγεί στο να υποστηρίξουμε ότι η συμπεριφορά που ακολουθείται είναι σκόπιμη».

Η αποζημίωση που ζητά ο Πρόεδρος από τη Διεθνή Κοινότητα θα χρησιμοποιηθεί για ένα μεγαλεπήβολο έργο: την κατασκευή ενός τεχνητού νησιού, το οποίο θα γίνει η «κιβωτός» για τον περίπου μισό πληθυσμό και τις περισσότερες τουριστικές εγκαταστάσεις του κράτους του. Αυτό το τεχνητό νησί θα υψωθεί δύο μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, όταν σήμερα το ψηλότερο σημείο του νησιωτικού συμπλέγματος βρίσκεται μόνο ένα μέτρο πάνω από την επιφάνειά της.

Ο Πρόεδρος της χώρας δήλωσε χαρακτηριστικά: «Η υποχρεωτική μετακίνηση του πληθυσμού των νησιών της Ευτυχίας είναι η μεγαλύτερη παραβίαση του θεμελιώδους δικαιώματος σχετικά με την ιδιότητα του πολίτη και την εθνική και πολιτιστική ταυτότητα – αναπόσπαστα τμήματα του ζωής στον Ινδικό Ωκεανό – που θα είναι δύσκολο να διατηρηθούν στις κοινότητες των μεταναστών». Ο Πρόεδρος έκλεισε την ομιλία του με το παλιό ρητό: «Μια παλίρροια που φουσκώνει, σηκώνει όλες τις βάρκες».

Σε διάστημα τριών διδακτικών ωρών διεξάγεται η προσομοίωση της συζήτησης στη Διακυβερνητική Επιτροπή για τις Κλιματικές Αλλαγές (IPCC) που πραγματοποιείται υπό την αιγίδα του ΟΗΕ. Το υπό συζήτηση θέμα ορίζεται στο σενάριο που σας έχει δοθεί.

Εκπρόσωποι που θα συμμετάσχουν στη συζήτηση:

- Εκπρόσωπος των Νησιών της Ευτυχίας.
- Εκπρόσωποι γειτονικών χωρών που δεν θέλουν να δεχτούν πρόσφυγες και μετανάστες από τα νησιά της Ευτυχίας.
- Εκπρόσωποι γειτονικής χώρας που δέχεται τη μετεγκατάσταση στα εδάφη της των κατοίκων μόνο ενός από τα νησιά της Ευτυχίας, με τους οποίους έχει πολιτιστικούς, θρησκευτικούς και φυλετικούς δεσμούς, και αρνείται να δεχτεί τους υπόλοιπους.
- Εκπρόσωποι γειτονικής χώρας υποδοχής μόνο με πληρωμή (δηλ. η χώρα δέχεται να παραχωρήσει κάποιες εκτάσεις γης σε κατοίκους των νησιών της Ευτυχίας, όχι όμως δωρεάν).
- Εκπρόσωποι χωρών που επιβαρύνουν το κλίμα με τις οικονομικές τους δραστηριότητες (Η.Π.Α., Κίνα, Ινδία...).
- Εκπρόσωποι χωρών που σέβονται το περιβάλλον και τις διεθνείς συνθήκες.
- Εκπρόσωποι χωρών που έχουν ήδη υποστεί τις επιπτώσεις από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας (π.χ. Συμμαχία των Μικρών Νησιωτικών Κρατών - AOSIS).
- Εκπρόσωπος Διακυβερνητικής Επιτροπής για τις Κλιματικές Αλλαγές (IPCC).
- Εκπρόσωποι διεθνών φορέων για την προστασία των προσφύγων.

Οδηγίες

Κάθε εμπλεκόμενος φορέας τοποθετείται αρχικά (διάρκεια τοποθέτησης μέχρι 5 λεπτά), χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα διακοπής ή παρέμβασης. Ακολουθούν με τη σειρά άλλοι δύο γύροι, με τοποθετήσεις διάρκειας τριών λεπτών. Στον δεύτερο γύρο, υπάρχει η δυνατότητα διευκρινιστικών ερωτήσεων 3 λεπτών μετά από κάθε τοποθέτηση. Τέλος, στον τρίτο γύρο, οι ομιλούντες/ούσες συνοψίζουν σε τρία λεπτά τις θέσεις τους και καταθέτουν τις προτάσεις τους. Οι εκπαιδευτικοί αναλαμβάνουν τον ρόλο του συντονισμού της διάσκεψης, χωρίς να παρεμβαίνουν επί τοις ουσίας κατά τη διάρκεια της προσομοίωσης.